

Generisane količine otpada iz industrije 2017. godina

Saopštenje sadrži izabrane statističke podatke o generisanim i tretiranim količinama otpada iz industrije u 2017. godini. Otpad iz industrije obuhvata sektore: B (Vađenje ruda i kamena); C (Prerađivačka industrija); D (Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija) i E (Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti).

U 2017. godini sektori industrije u Crnoj Gori generisali su 667 266,9 tona otpada, od toga neopasnog 369 070,1 tona i opasnog 298 196,8 tona.

Od ukupno 667 266,9 tona generisanog otpada u industriji, sektor Vađenje ruda i kamena generisao je 311 123,9 tona tj. 46,6%, sektor Prerađivačka industrija 40 274,8 tona tj. 6,0%, sektor Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija 309 867,7 tona tj. 46,4% i sektor Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti 6 000,5 tona tj. 1,0%.

Po sektorima odnos neopasnog i opasnog otpada kretao se: u sektoru Vađenje ruda i kamena opasni otpad 95,3%, neopasni otpad 4,7%; u sektoru Prerađivačka industrija neopasni otpad 96,1%, opasni otpad 3,9%; u sektoru Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija skoro 100%, kao i u sektoru Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti.

Od ukupno generisanog i skladištenog otpada u iznosu od 686 262,2 tone u 2017. godini, preduzeća su sopstveno zbrinula 89,5%, preradila 3,4% otpada, privremeno skladištala 3,6%, predala drugim preduzećima u Crnoj Gori 2,4% i izvezla 1,1% otpada.

Kod sopstvene prerade najzastupljenija operacija je zatrpavanje sa 83,0%, spaljivanje u energetske svrhe sa 8,2%, zatim reciklaža sa 6,4% dok ostali postupci čine 2,4%. Postupcima zbrinjavanja preduzeća iz oblasti industrije u 2017. godini zbrinula su 614 024,8 tona otpada, pri čemu je najzastupljenija operacija D12 – podzemno skladištenje sa 50,2%.

Industrijska preduzeća u Crnoj Gori u 2017. godini direktno su izvezla 7 297,5 tona otpada, od čega 75,7% čini otpad iz prerade drveta, 10,0% papirna, kartonska i staklena ambalaža, 9,0% anode, otpad od metala i ostali otpad 5,3%.

Tabela 1. Generisani industrijski otpad prema sektorima, 2017. godina

	Rudarstvo	Prerađivačka industrija	Snabdijevanje el.energijom, gasom, parom i klimatizacija	Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	Ukupno
Neopasni otpad	14 603,4	38 718,2	309 809,6	5 938,9	369 070,1
Opasni otpad	296 520,5	1 556,6	58,1	61,6	298 196,8
UKUPNO	311 123,9	40 274,8	309 867,7	6 000,5	667 266,9

Tabela 2. Generisani industrijski otpad prema grupama Kataloga otpada, 2017. godina
tona

Vrsta otpada		Neopasni	Opasni	Ukupno
01	Otpadi koji potiču od istraživanja, iskopavanja iz rudnika ili kamenoloma, i fizičkog i hemijskog tretmana minerala	5 364,3	296 472,0	301 836,3
02	Otpadi iz poljoprivrede, hortikulture, akvakulture, šumarstva, lova i ribolova, pripreme i prerade hrane	2 099,7	-	2 099,7
03	Otpadi od prerade drveta i proizvodnje papira, kartona, pulpe, panela i namještaja	11 032,0	-	11 032,0
04	Otpadi iz kožne, krznarske i tekstilne industrije	7,5	-	7,5
07	Otpadi od organske hemijske prerade	0,7	-	0,7
08	Otpadi od izrade, formulacije, pribavljanja i upotrebe premaza (boje, lakovi i staklene glazure), lijepkovi, zaptivači i štamparska mastila	0,4	9,7	10,1
10	Otpadi iz termičkih procesa	321 223,2	945,8	322 169,0
12	Otpadi od oblikovanja i fizičke i mehaničke površinske obrade metala i plastike	544,0	17,7	561,7
13	Otpadi od ulja i ostataka tečnih goriva (osim jestivih ulja i onih u grupama 05, 12 i 19)	-	98,3	98,3
14	Otpadi od organskih supstanci koje se koriste kao rastvarači, sredstva za hlađenje i kao pogon za letilice (osim u grupama 07 i 08)	-	3,3	3,3
15	Otpadi od ambalaže; apsorbenti, krpe za brisanje, materijali za filtriranje i zaštitne tkanine, ako nije drugačije specificirano	1 196,2	6,4	1 202,6
16	Otpadi koji nijesu drugačije specificirani u katalogu	4 400,5	577,8	4 978,3
17	Građevinski otpad i otpad od rušenja (uključujući i iskopanu zemlju sa kontaminiranih lokacija)	15 249,9	20,1	15 270,0
18	Otpadi od zdravstvene zaštite ljudi i životinja i/ili s tim povezanog istraživanja (isključujući otpad iz kuhinja i restorana koji ne dolazi od neposredne zdravstvene zaštite)	13,1	0	13,1
19	Otpadi iz objekata za obradu otpada, pogona za tretman otpadnih voda dalje od lokacije proizvodnje i pripremu vode namijenjene ljudskoj upotrebi i vode za industrijsku upotrebu	3 103,6	44,0	3 147,6
20	Opštinski otpadi (kućni otpad i slični komercijalni i industrijski otpadi), uključujući odvojeno sakupljene frakcije	4 835,0	1,7	4 836,7
UKUPNO		369 070,1	298 196,8	667 266,9

Tabela 3. Generisani industrijski otpad prema Statističkoj klasifikaciji otpada, 2017. godina

Opis - Vrste otpada EWC/Stat Version 4		Karakter otpada ³	Rudarstvo	Prerađivačka industrija	Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	tona
01.1	Upotrijebljeni rastvarači	1	-	3,3	-	-	-
01.2	Kisjeli, bazni ili zaslanjeni otpad	1	-	235,4	-	0,1	
01.3	Korišćena ulja	1	42,3	42,0	-	13,2	
01.4, 02, 03.1	Hemijski otpadi	0	0,1	3 858,7	0,0	0,5	
01.4, 02, 03.1	Hemijski otpadi	1	3,2	6,0	9,2	0,7	
03.2	Industrijski otpadni muljevi	0	-	2 997,5	-	-	
03.2	Industrijski otpadni muljevi	1	-	-	-	42,7	
06.1	Otpad od obojenih metala i željeza	0	3,0	105,5	1 051,8	4,9	
06.2	Otpad od ne-obojenih metala i otpaci	0	1,5	523,4	33,5	-	
06.3	Metalni otpadi, miješani obojeni i neobojeni otpad	0	-	2 920,5	-	16,9	
07.1	Stakleni otpad	0	-	263,5	-	0,2	
07.2	Papirni i kartonski otpad	0	2,0	1 181,9	11,8	5,0	
07.3	Otpad od gume	0	30,1	27,6	7,8	32,1	
07.4	Plastični otpad	0	-	47,5	-	1,7	
07.5	Drvni otpad	0	-	10 978,3	1,1	0,4	
07.6	Tekstilni otpad	0	-	11,2	0,5	-	
07.7	Otpad koji sadrži PCB	1	-	0,1	-	0,4	
08 (isk. 08.1, 08.41)	Odbačena oprema (isključujući odbačena vozila, baterije i otpadni akumulatori)	0	0,0	0,6	3,8	0,3	
08 (isk.08.1, 08.41)	Odbačena oprema (isključujući odbačena vozila, baterije i otpadni akumulatori)	1	1,3	1,8	22,6	0,8	
08.1	Odbačena vozila	0	-	-	-	3,0	
08.1	Odbačena vozila	1	-	-	1,2	-	
08.41	Otpadne baterije i akumulatori	0	0,6	0,1	-	1,2	
08.41	Otpadne baterije i akumulatori	1	1,7	4,2	1,5	2,4	
09.1	Otpad životinjskog porijekla i miješani otpad iz pripreme hrane	0	0,5	764,3	-	-	
09.2	Otpad biljnog porijekla	0	-	275,4	-	-	
09.3	Životinjski izmet, urin i đubre	0	-	847,3	-	-	
10.2	Miješani i nerazvrstani materijali	0	1,0	2 610,1	-	322,7	
10.2	Miješani i nerazvrstani materijali	1	-	-	6,6	-	
10.3	Sortirani ostaci	1	-	-	-	1,3	
11	Zajednički muljevi	0	-	11,0	-	4 405,0	
12.1	Minerni otpad iz građevinarstva i rušenja	0	-	34,8	13,2	214,1	
12.2, 12.3, 12.5	Ostali mineralni otpadi	0	1 800,0	5 376,6	-	70,3	
12.2, 12.3, 12.5	Ostali mineralni otpadi	1	296 472,0	553,4	17,0	0,0	
12.4	Otpad od sagorijevanja	0	14,6	5 882,4	308 686,1	-	
12.4	Otpad od sagorijevanja	1	-	710,4	-	-	
12.6	Otpad od zemljišta	0	-	-	-	420,6	
12.7	Bagerovanje zemljišta	0	12 750,0	-	-	440,0	
UKUPNO			311 123,9	40 274,8	309 867,7	6 000,5	

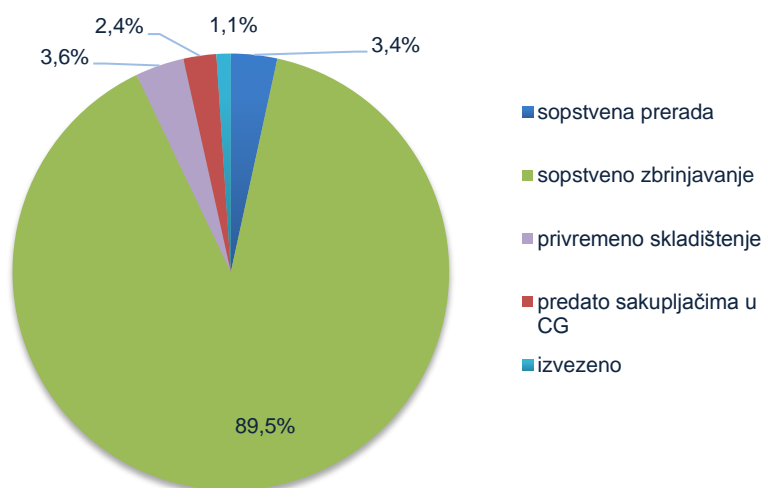
³ 1-opasni otpad; 0-neopasni otpad

Tabela 4. Tretman otpada u industrijskim preduzećima, 2017. godina

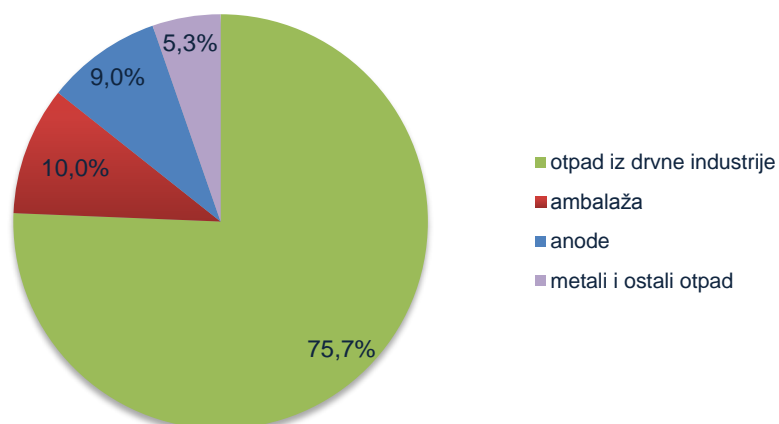
	Sopstvena obrada	Privremeno skladištenje	Predato drugome u Crnoj Gori	Izvezeno iz Crne Gore	Ukupno
Neopasni otpad	339 934,8	23 361,7	16 491,9	7 297,1	387 085,5
Opasni otpad	297 594,2	1 408,1	174,0	0,4	299 176,7
UKUPNO	637 529,0	24 769,8	16 665,9	7 297,5	686 262,2

tona

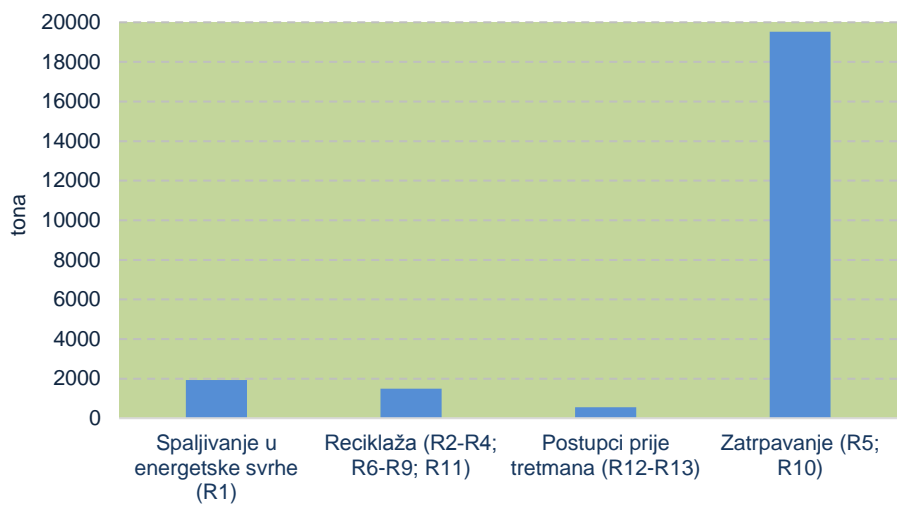
Grafik 1. Postupanje sa industrijskim otpadom, 2017. godina

Grafik 2. Izvoz industrijskog otpada, 2017. godina

Grafik 3. Postupci obrade industrijskog otpada, 2017. godina

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Podaci o industrijskom otpadu za 2017. godinu prikupljeni su Statističkim istraživanjem o proizvedenom otpadu u industriji. U sprovođenju istraživanja primjenjen je anketni metod prikupljanja podataka, a sa geografskog aspekta obuhvaćeni su poslovni subjekti koji svoju proizvodnu djelatnost obavljaju na cjelokupnoj teritoriji Crne Gore. Istraživanjem su obuhvaćeni svi poslovni subjekti sa 10 i više zaposlenih, čija je osnovna djelatnost definisana u sektorima B-Rudarstvo; C-Prerađivačka industrija, D-Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija i E-Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti, tj. oblasti 05-39 Klasifikacije djelatnosti 2010.

Podaci o industrijskom otpadu za 2017.godinu obrađeni su uz primjenu statističkih metoda imputacije i ponderacije, u cilju dobijanja veće pokrivenosti i međunarodne uporedivosti podataka.

Za prikupljanje podataka korišćen je Pravilnik o katalogu otpada i klasifikaciji otpada („Sl. list Crne Gore“, br. 59/13 od 26.12.2013.) koji je uskađen sa evropskom listom otpada (LoW) i sadrži više od 800 vrsta otpada sistematizovanog prema svojstvima i mjestu nastanka u 20 grupa. Od tih 20 grupa veći dio se zasniva na djelatnostima u kojima otpad nastaje, dok se neke grupe zasnivaju na materijalima ili procesima.

Katalog otpada, (LoW) je popis otpada prema svojstvima i mjestu nastanka, razvrstan na grupe, podgrupe i vrste otpada sa djelatnostima čijim obavljanjem se proizvodi otpad.

Statistički katalog otpada (EWC-Stat) je popis otpada prema materijalu. Razvrstan je na 51 vrstu otpada i podijeljen na opasni i neopasni. Međunarodno izvještavanje o otpadu se vrši prema EWC-Stat.

Otpad je svaka materija ili predmet koju je imalac odbacio, namjerava da odbaci ili je dužan da odbaci u skladu sa zakonom.

Izvorni proizvođač otpada je svako lice čijom aktivnošću nastaje otpad.

Imalac otpada je proizvođač otpada ili pravno ili fizičko lice ili preduzetnik koje posjeduje otpad.

Industrijski otpad je otpad koji nastaje u proizvodnim procesima u industriji i zanatstvu, a razlikuje se od komunalnog otpada po svom sastavu i karakteristikama.

Opasni otpad je otpad koji sadrži elemente ili jedinjenja koja imaju jedno ili više od sljedećih opasnih svojstava: eksplozivnost, reaktivnost, zapaljivost, nadražljivost, štetnost, toksičnost, infektivnost, kancerogenost, korozivnost, mutagenost, teratogenost, ekotoksičnost, svojstvo nagrizanja i svojstvo otpuštanja otrovnih gasova hemijskom ili biološkom reakcijom i osjetljivost/razdražljivost, kao i otpad iz kojeg, nakon odlaganja, može nastati druga materija koja ima neko od opasnih svojstava.

Neopasni otpad je otpad koji po sastavu i svojstvima nema neku od karakteristika opasnog otpada.

Obrada otpada je postupak prerade i/ili zbrinjavanja otpada, uključujući pripremu prije prerade i/ili zbrinjavanja.

Zatrpavanje (backfilling) je postupak prerade u kojoj se otpad koristi na iskopenim područjima (kao što su rudnici i kamenolomi) u svrhu adaptacije, odnosno sprečavanja obrušavanja ili u svrhu melioracije, gdje otpad zamjenjuje druge ne-otpadne materijale koji bi se morali koristiti za tu svrhu.

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-811; telefaks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremio:

Odsjek statistike životne sredine i šumarstva

Tel. +382- 20-230-937

e-mail: contact@monstat.org